

סיפורים נפלאים פרשת במדבר

"וידבר ה' במדבר סיני לאמר" (א, א)

אין התורה נקנית אלא במי שמשלים עצמו כמדבר. מה רבה היתה ענוותנותו של רבינו החת"ס ושפלות רוחו. היה משפיל עצמו בפני כל אחד באשר הוא; ולא זו בלבד, אלא אף הוא לעצמו לא היה חש בלבו כבעל ישות כלשהי. המוני השואלים ששיגרו את שאלותיהם אל החת"ס, פתחו את איגרותיהם בתארים מופלגים כראוי וכיאות לכתוב על גברא דמריה סייעיה, אך רבינו לא קרא מימיו את התארים המופלגים הללו ודילג עליהם.

על כך סיפר בנו בעל ה"מכתב סופר" הגה"ק רבי שמעון זצ"ל, שפעם אחת הקריא לפני רבינו מכתב ששלח אחד מגדולי הדור, שבו מתחנן הכותב לפני רבינו: "ורני נא אדוני מאור הגולה ורבן של ישראל, יאיר עיני באור תורתו..."

כששמע רבינו דברים אלו, זלגו עיניו דמעות, גנוחי גנח וילולי ליל, ובמר נפשו דיבר אל בנו:

"איך נחשך מאור תורה? אני אהיה מאור הגולה? איך נתמעטו לבות ישראל אם אני אהיה רבם?! ירחם ה' אותנו מהרה ויוציאנו מאפילה לאורה, אז יגולה חרפתי; אז תדעון כי ערמה שכנתי, ערום מדעת, אין בי לא תורה ולא חכמה..." (ספרא דמלכא)

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל" (א, ב)

פרשת במדבר עוסקת בחלקה הגדול בספירת עם ישראל. הגמרא (יומא כב:) מצטטת פסוק מהנביא הושע: "והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא יימד ולא ייספר". לכאורה ישנה סתירה בפסוק עצמו, כשכתוב שמספר בני ישראל כחול הים - משמע יש להם מספר, וכשכתוב אשר לא יימד ולא ייספר - משמע הם לא ניתנים לספירה. מתרצת הגמרא "כאן בעושיין רצונו של מקום, כאן באין עושיין רצונו של מקום".

על מנת לפרש את הדברים נזקקים אנו למשל הקולע, כתמיד, של רבי יעקב מדובנא: שני נערים סחו בעושרם של הוריהם. הראשון טען: "אבי עשיר יותר מאביך, כשהצצתי לכספת בביתנו ראיתי חבילות עבות של דולרים ארוזים בגומייה מגוהצים מהבנק. לא, לא של 5\$ ולא של 10\$. שטרות של 100\$ נחים בשלווה ליום סגריר".

שמע השני וחייך: "אין ספק שאביך אדם עשיר, השאלה כאן היא רק מי יותר עשיר. ובכן, הסכת ושמע למה שאספר לך כעת. אצל אבי ה'יקר' אין דולרים מזומנים בכספת, אותם הוא מניח בארון במקום נסתר. בכספת עצמה שוכנות אגרות חוב שכל אחת מהן היא על סך 20,000\$ הכספות של הורינו זהות, הכמות של הניירות בהן - זהה גם היא. אבל בעוד שאצל אביך יש כמה עשרות אלפי דולרים,

חמישה ניירות ערך של אבי עוברות את כל תכולת הכספת בביתכם".
כך מסביר רבי יעקב - המגיד מדובנא את תשובת הגמרא לסתירה בדברי הפסוק:

כשבני ישראל לא מתנהגים כרצון ה' יש להם מספר מוגבל ומדויק, נניח שכל אחד שווה, כאדם, סכום מסויים - זה הסכום שצריכים להכפיל עבור כל ראש. אבל כשבני ישראל עובדים את ה' בתורה, תפילה, גמילות חסד וכו' אז אין להם מספר! לכל אחד יש סכום משתנה בשווי ה"מניה" שלו. גם אם תספור ראשים - לא תוכל לדעת כמה שווה כל אחד לעצמו. (במחשבה תחילה)

"איש ראש לבית אבתיו הוא" (א, ד)

כאשר היה הצדיק רבי צבי הירש מרימינוב נער קטן כבן עשר, התייתם מהוריו. מפני מצבם הדחוק של בני משפחתו מסרו את הנער שיעבוד כשוליה בביתו של חייט פשוט...

לאחר שנים רבות, כאשר היה כבר צדיק מפורסם, ישב רבי צבי הירש בקרב חסידיו ואמר להם: אני, לא זכיתי ללמוד מאבי דבר, משום שנתייתמתי כאשר הייתי נער קטן. ואולם, מאותו חייט ששהיתי בביתו למדתי שני דברים חשובים: א. לא לקלקל דברים חדשים. ב. לתקן, ככל האפשר, דברים ישנים...

"ויתילדו על משפחותם לבית אבותם" (א, יח)

רבי מאיר יחיאל הלוי מאוסטרובצה נולד להורים פשוטי עם. אביו היה אופה כעכים, ולא נודע בייחוסו הרם. פעם ישב עם רבנים וצדיקים שהתאספו באספה ציבורית חשובה, ובתוך הדברים הזכיר כל אחד את אבותיו מדור דור וציטט מאמרותיו בקודש. כשהגיע תורו של רבי מאיר יחיאל אמר: "אבי זכרונו לברכה למד אותי כלל גדול בחיים, אין דינם של מיני מאפה טריים שזה מקרוב נאפו כהרי מיני מאפה שכבר אבד עליהם הכלח", ומיד החל לומר דברי תורה משל עצמו...

"איש על דגלו באת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (ב, ב)

כאשר ייסד הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין את רעיון ה"דף היומי" נשא דברים נלהבים אודות חשיבות לימוד התורה ובתוך דבריו הוא אמר: בתורה נאמר: "איש על דגלו באת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד" - בני ישראל באים מעדות שונות ומנהגים שונים איש על מחנהו ואיש על דגלו, מה מקשר כל יהודי ויהודי? מה המשותף ליהודי הבא מאמריקה וליהודי הבא ממרוקו? המשותף - הכריז הרב - הוא סביב לאהל מועד יחנו! כאשר יהודי נוטל לידיו את הגמרא הוא לומד לדעת שהמשנה חוברה בירושלים, הגמרא חוברה בבבל, רש"י כתב את פירושו בצרפת, תוספות חוברו באשכנז, הרי"ף נכתב במרוקו והרמב"ם כתב את חיבורו בספרד...

התורה היא המאחדת את כולם! (אמונה שלמה)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת במדבר

והעיד הרב קובלסקי: "כיום, אותו בחור ת"ח עצום מגדולי התורה בדורינו ותמיד כשפוגש אותי אומר לי: לולא קרבת אותי אז, מי יודע אם הייתי נשאר יהודי"...
(פאר ישראל)

"וחיו ולא ימותו" (ד, יט)

על כרחך אתה נולד ועל כרחך אתה חי ועל כרחך אתה מת ועל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא (פרקי אבות ד, כב).

נשאלת השאלה מהי משמעותן של ארבעת "על כרחך" הללו? אמרו חז"ל: משל לשני אנשים ששדותיהם נמצאות בשכנות זו לזו, ואומרת המשנה: אם קם אחד מהם והקיף בגדר את השדה משלוש רוחות - לא חייב השני להשתתף בתשלום אף שגם הוא נהנה מזה קצת. ואם בעל השדה המוקפת קם מעצמו והקיף את הרוח הרביעית - מגלגלים עליו תשלום וחייב להשתתף במחצית מהתשלום של כל ארבע הרוחות. כי מעשהו גילה את דעתו שהוא מרוצה ממה שעשה חברו: ולפי זה הסביר הגאון מוילנא את המשנה במסכת אבות. יכול אדם לטעון שכלל לא רצה בחיים ולכן אין לחייבו בתורה ומצוות. אבל כשהוא שוכב על ערש דווי, הרי הוא עושה כל המאמצים כדי לחיות עוד קצת, ומוציא הון עתק על רופאים ותרופות ואז הוא מגלה שנוח לו בחיים שניתנו לו וקשה לו להיפרד מן העולם. ואם כן, אז אפשר כבר לחייב אותו, כי אם בעל כרחך אתה מת, ואתה לא מעוניין למות, אז גם בעל כרחך אתה עתיד ליתן דין וחשבון.

המגיד מדובנא מסביר זאת כהרגלו בקודש ע"י משל: לאדם שהיו לו שתי בנות, האחת כעסנית והשני מכוערת. וכשגיעו לפרקן היה קשה למצוא להן זיווג - כל אחת בגלל המום שבה. לאחר זמן הופיע שדכן פיקח והצליח להשיאן, את המכוערת השיא לחתן עיוור. ואת הכעסנית השיא לחתן חרש. ושתי הזוגות חיו בשלום ובשלווה, כי זה לא ראה לעולם את כיעורה, וזה לא שמע לעולם את צעקותיה וקללותיה.

עד שיום אחד הופיע בעיירה רופא מומחה לכל מיני מחלות, וע"י תרופותיו העלה מזור לעיוור ולחרש. פרח העיוור עיניו וכשראה את אשתו מאס בה מאוד, וכשהחל החרש לשמוע, נחרד מצעקות וקללות אשתו ומאותו יום היה בביתם רק ריב ומדון. כשבא הרופא לקבל את שכרו, טענו השניים שלא מגיע לו שכר, כי בגללו באה עליהם הרעה וחיייהם אינם חיים. הגיעו הצדדים לדין תורה. שמע הרב טענותיהם ולבסוף שאל את הרופא: האם אתה מסוגל להחזיר את שני האנשים אל מצבם הקודם? אין דבר קל מזה - נענה הרופא. אך השניים נזעקו ונחרדו מיד ואמרו שאין הם מוכנים לחזור למצב הקודם. אמר להם הרב: אם כן מהרו ושלמו לו את שכרו, כי גיליתם דעתכם שאתם מרוצים ממעשהו של הרופא. והנמשל מובן מאליו.

(אמונה שלמה)

"ואלה תולדות אהרן ומשה וגו'" (ג, א)

מסופר על הגאון מהר"מ מרגליות זצ"ל, שכשהיה בן חמש והתחיל ללמוד מסכת בבא מציעא, לימדו המלמד את המשנה 'אבידתו ואבידת אביו אבידתו קודמת, אבידת אביו ואבידת רבו של רבו קודמת, מפני שאביו הביאו לחיי עולם הזה ורבו שלימדו תורה מביאו לחיי עולם הבא'. והיה נהוג אז בימיהם, שבשבת הראשונה להתחלת לימודו, היו עושים קידוש, והילד חתן השמחה היה יושב בראש המסובים, והיה חוזר על המשנה שלמד.

והנה כאשר התחיל ללמוד את המשנה בפני הציבור שקע פתאום בהרהורים.

שאלו אביו, במה הוא מהרהר. ענה לו הילד, הנה כשחזרתי על דברי המשנה נתקשיתי בדברי רש"י בפרשתנו על הפסוק "ואלה תולדות אהרן ומשה" ופירש רש"י ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה לפי שלמדו תורה מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

ולכאורה מדברי המשנה שלמדתי עכשיו מוכח כי יפה כח המלמד מכח האב, כיון שהאב מביאו לחיי העולם הזה, ורבו מביאו לחיי העולם הבא, ואם כן למה זה כותב רש"י כי המלמד את בן חברו מעלה עליו הכתוב 'כאילו ילדו', ולא יותר.

לאחר שהרהר קצת, קרנו לפתע פני הילד, ואמר אני חושב שכוונת רש"י הוא כך: המלמד את בן חברו תורה 'מעלה' עליו הכתוב היינו שהכתוב מעלה ומרומם אותו הרבה יותר מאביו, שחזן ממה שמביאו לחיי עולם הבא, הוא גם נחשב 'כאילו ילדו' הוא בעצמו.

ולפי זה דברי רש"י ז"ל ודברי המשנה יהיו עולים בקנה אחד.

"הקרב את מטה לוי" (ג, ו)

נשאל החזון איש באחד הימים: מה ראה לקרב ולהראות חיבה לבחור פלוני מדלת העם, שנהוג בחציפות ואינו מצטיין ביראת שמים, ואפילו מוכן החזו"א להשיח עמו בדברי תורה?

השיב החזון איש: על נערים כמותו אמרו חז"ל: "הזהרו בבני עניים שמקן תצא תורה" הוא מיוחס על התורה, לפי שהוא בן לאב ולאם עניים, לפיכך עלי לנהוג עמו ברכות ולרחמו... לפי שעה נחות הוא בעיני עצמו, אף שאינו נכנע מטבעו, לפיכך יתכן שיתחצף לפעמים... אבל התורה אשר ילמד, תרומם קרנו גם בעיני עצמו, עד שבסופו יחדל ממנהגיו... זאת התורה שמלמדת לאדם כי הוא עפר ואפר, בו בזמן היא מעודדת ומרוממת.

פעם הכריע החזו"א באופן חריג על תלמיד שיש להוציאו מהשיבה כי הוא מקלקל אחרים. אך תנאי התנה: הוצאתו מהשיבה תהיה רק אם רב פלוני, הוא רש"י קובלסקי זצ"ל, יקרב אותו וילמד עמו.

הוא הורה לרב קובלסקי: "תקבע איתו לימוד בחברותא. תתחיל ללמוד איתו עתה. לאחר מכן יודיעו לו על הוצאתו מהשיבה... ואתה תמשיך ללמוד עמו, כך יקל עליו לספוג את הלם ההוצאה, וכך ישאר במסגרת לימוד עד שימצא ישיבה חדשה".